

Ochrana přírody – osnova 2009

- 1) - Úvod: vymezení předmětu, osnova přednášky, literatura
  - Vývoj ovlivňování přírody člověkem: od lokálního měřítka po globální
  - Historie ochrany přírody (18. 2.)
- 2) - Ohrožení druhů přímým pronásledováním člověkem (lov, sběr) (25. 2.)
- 3) - Ohrožení populací, společenstev a ekosystémů introdukcí predátorů, resp. konkurentů; invazní druhy (4. 3.)
- 4) - Narušení, destrukce, fragmentace a zmenšování biotopů; okrajový efekt; ostrovní ekologie; důsledky pro koncepci chráněných území; ekologická kontinuita a konektivita (11. 3.)
- 5) - Znečištění životního prostředí: eutrofizace, acidifikace; znečišťování moří (ropné havárie...); globální oteplování (18. 3.)
- 6) - Biologická diversita, její hodnota a míra ohrožení (25. 3.)

- 6) Nástroje a metody zjišťování stavu a sledování vývoje populací a společenstev vč. posouzení z hlediska ochrany přírody (inventarizace, monitoring, mapování, červené seznamy) (1. 4.)
- 7) Územní ochrana: mezinárodní kategorie chráněných území, biosférické rezervace; kategorie v ČR, příklady konkrétních chráněných území; péče o chráněná území, ekologická obnova (restoration ecology) (8. 4.)
- 9) Druhová ochrana: minimální životaschopná populace; meta-populace; základy populační ekologie (a genetiky); minimální dynamické území; analýza životaschopnosti populace (15. 4.)
- 22. 4. vypadá**
- 10) Ochrana druhů in situ / ex situ: podpůrná opatření; záchranné chovy, reintrodukce; příklady reintrodukovaných druhů (29. 4.)
- 11) Udržitelné využívání divokých populací (6. 5.)
- 12) Česká legislativa k ochraně přírody a krajiny (členění, obsah) (13. 5.)
- 13) Státní správa ČR v ochraně prostředí; legislativa EU a mezinárodní programy ochrany přírody (EU, Rada Evropy, OSN) (20. 5.)

Ochrana přírody – literatura

Richard B. PRIMACK, Pavel KINDLMANN a Jana JERSÁKOVÁ:
Biologické principy ochrany přírody, Portál, Praha, 2001. ISBN 80-7178-552-0

David STORCH a Stanislav MIHULKA:
Úvod do současné ekologie, Portál, Praha, 2000. ISBN 80-7178-462-1

Igor MÍCHAL: ***Ekologická stabilita***,
Veronica a Min. životního prostředí ČR, 1992.

Edward O. WILSON: ***Rozmanitost života***,
Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 1995, ISBN 80-7106-113-1

Michael BEGON, John L. HARPER a Colin R. TOWNSEND:
Ekologie - jedinci, populace a společenstva,
Vydavatelství univerzity Palackého, Olomouc, 1997. ISBN 80-7067-695-7

Josef NOVÁK, Vít RŮŽIČKA, Radka SLATKOVSKÁ, Darina VYSTRČILOVÁ:
Skaut je ochráncem přírody... Příručka pro vůdce skautských oddílů,
Junák - Tiskové a distribuční centrum, 1999. ISBN 80-86109-28-3

Jaromír STREJČEK, Jarmila KUBÍKOVÁ a Jiří KRÍŽ:
Chráníme naši přírodu, Státní pedagogické nakladatelství, Praha, 1982.

Ochrana přírody - literatura / odkazy

Časopisy:

- ***Ochrana přírody*** - časopis státní ochrany přírody, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
- ***Veronica*** - časopis ochránců přírody, Regionální sdružení ČSOP Brno

Internet:

www.env.cz – MŽP ČR

www.nature.cz – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

<http://europa.eu.int/comm/environment/nature/home.htm> – EU

<http://csop.ecn.cz> - Český svaz ochránců přírody

www.panda.org – World Wide Fund for Nature

www.redlist.org – červené seznamy IUCN

Vymezení ochrany přírody

- Ochrana přírody jako idea a činnost
- Vymezení pojmu příroda
  - Jsou člověk a jeho výtvořiny součástí přírody?
  - Je kulturní krajina součástí přírody?
  - Je rozdíl mezi biosférou a přírodou?
- Rozdíl oproti ochraně životního prostředí
  - Etická rovina ochrany přírody - právo na existenci
  - Odklon od antropocentrismu

- Živá a neživá příroda
  - Ochrana biodiversity (rozmanitosti **živé** přírody)
  - Ochrana krajiny (příroda?)
  - Ochrana geomorfologických prvků, geologických jevů a nalezišť (vč. paleontologických), atd.

Co to je příroda?

Přírodu kterého období chceme chránit?

Netknutá příroda versus kulturní krajina

Pralesy, rašeliniště, bažiny, nespoutané toky

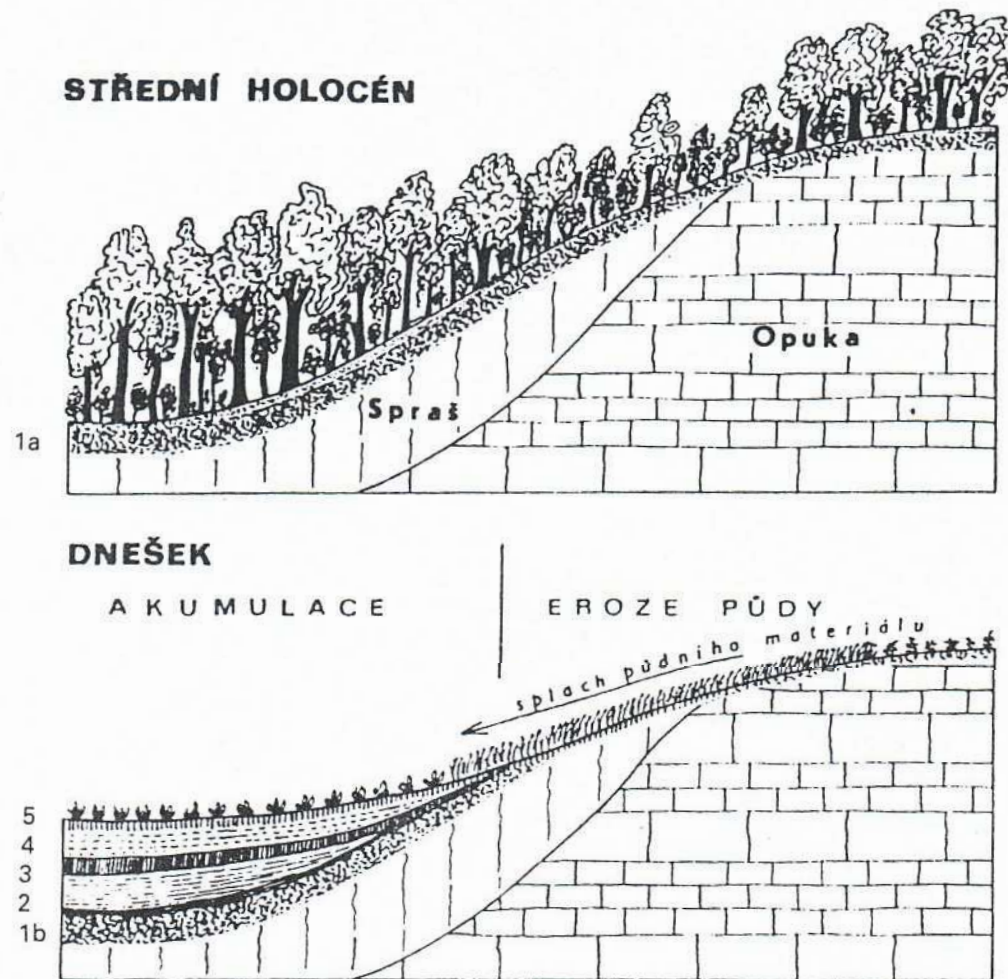
versus

louky, pastviny, vřesoviště, suché trávníky ...

... jako svědectví historických způsobů hospodaření v krajině, zdroj biodiversity

Přehled vývoje přírody a lidské kultury ve střední Evropě v průběhu poledové doby (holocénu) podle Ložka (1984, cit. Kudrna a kol. 1988).

ABSOLUTNÍ STARŠÍ	Běžné dělení	Nově navržené dělení	VÝVOJ BIOCENÓZ (Vegetační zóny střední Evropy)	Lidské kultury	OBDOBÍ
1000	SUBATLANTIK	SUBRECENT	VZNIK SOUČASNÉ KULTURNÍ KRAJINY STŘEDOVĚKÉ ODLESNĚNÍ	SLOVANÉ STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ	MLADŠÍ
0		SUBATLANTIK	Hlavní rozmach bukojedlových lesů	ŘÍM LATĚN HALŠTAT	
-1000	SUBBOREÁL	SUBBOREÁL	INTENSIVNÍ ODLESNĚNÍ — PASTVA	PRŮNIK MODERNÍCH DRUHŮ	MLADŠÍ
-2000		EPIATLANTIK	POSTUPNÉ ŠÍŘENÍ BUKU, JEDLE A POZDĚJI HABRU NA ÚKOR SMÍŠENÝCH DOUBRAV VZNIK KULTURNÍ KRAJINY	DOBA BRONZOVÁ	
-3000	ATLANTIK	ATLANTIK	HLAVNÍ ROZMACH SMÍŠENÝCH DOUBRAV NA HORÁCH SMRČINY	POSTUPUJÍCÍ ODLESNĚNÍ	STŘEDNÍ
-4000				NEOLIT	
-5000	BOREÁL	BOREÁL	NÁSTUP SMÍŠENÝCH DOUBRAV ŠÍŘENÍ SMRČKY	NEOLIT	STŘEDNÍ
-6000				MEZOLIT	
-7000	PREBOREÁL	PREBOREÁL	SVĚTLÉ TAJGY BOROVICE, BRÍZA ZALESNĚNÍ	MEZOLIT	STARŠÍ
-8000	MLADÝ DRYAS	MLADÝ DRYAS	ŘÍDKÁ TAJGA CHLADNÁ STEP	MEZOLIT	
-9000	ALLERÖD	ALLERÖD	ZALESNĚNÍ OJEDINĚLE NÁROČNÉ DŘEVINY	MEZOLIT	STARŠÍ
-10000	STARÝ DRYAS	STARÝ DRYAS	PŘEVLÁDÁ CHLADNÁ STEP	MEZOLIT	
				PALEOLIT MAGDALENIEN	PLEISTOCÉN
					POZDNÍ GLACIÁL

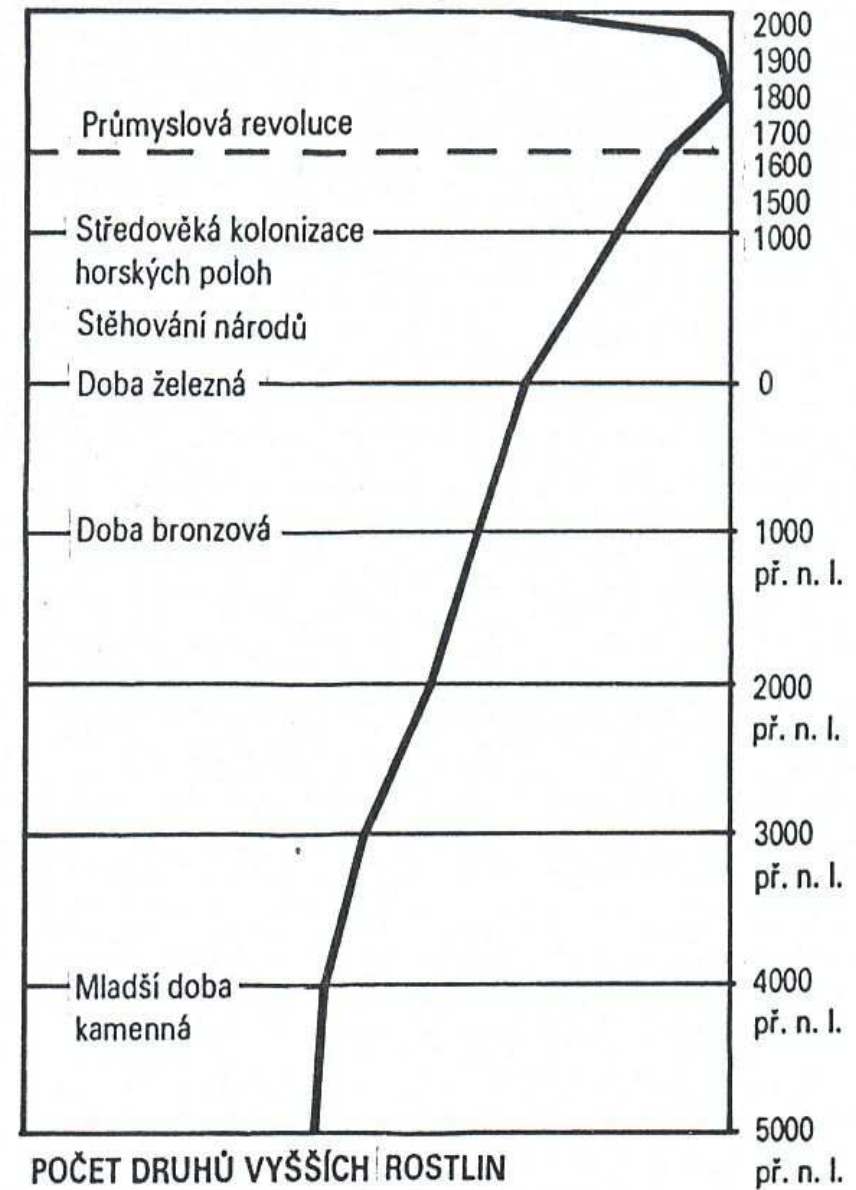

Obr. 12 Příklad vývoje ekotopů pod vlivem antropogenní eroze ve středním a mladém holocénu podle Ložka (1977):

- 1a – odvápněná ilimerizovaná hnědozem pod smíšenou doubravou ve středním holocénu
- 1b – zbytek téže půdy s druhotně vytvořeným humózním horizontem, překrytý mladšími splachy
- 2 – starší silnější humózní, méně vápnité splachy
- 3 – druhotná karbonátová černozem
- 4 – mladší slabě humózní a silněji vápnité splachy
- 5 – druhotná iniciální černozem na splaších, přecházející na opukovém substrátu do mělké pararendziny

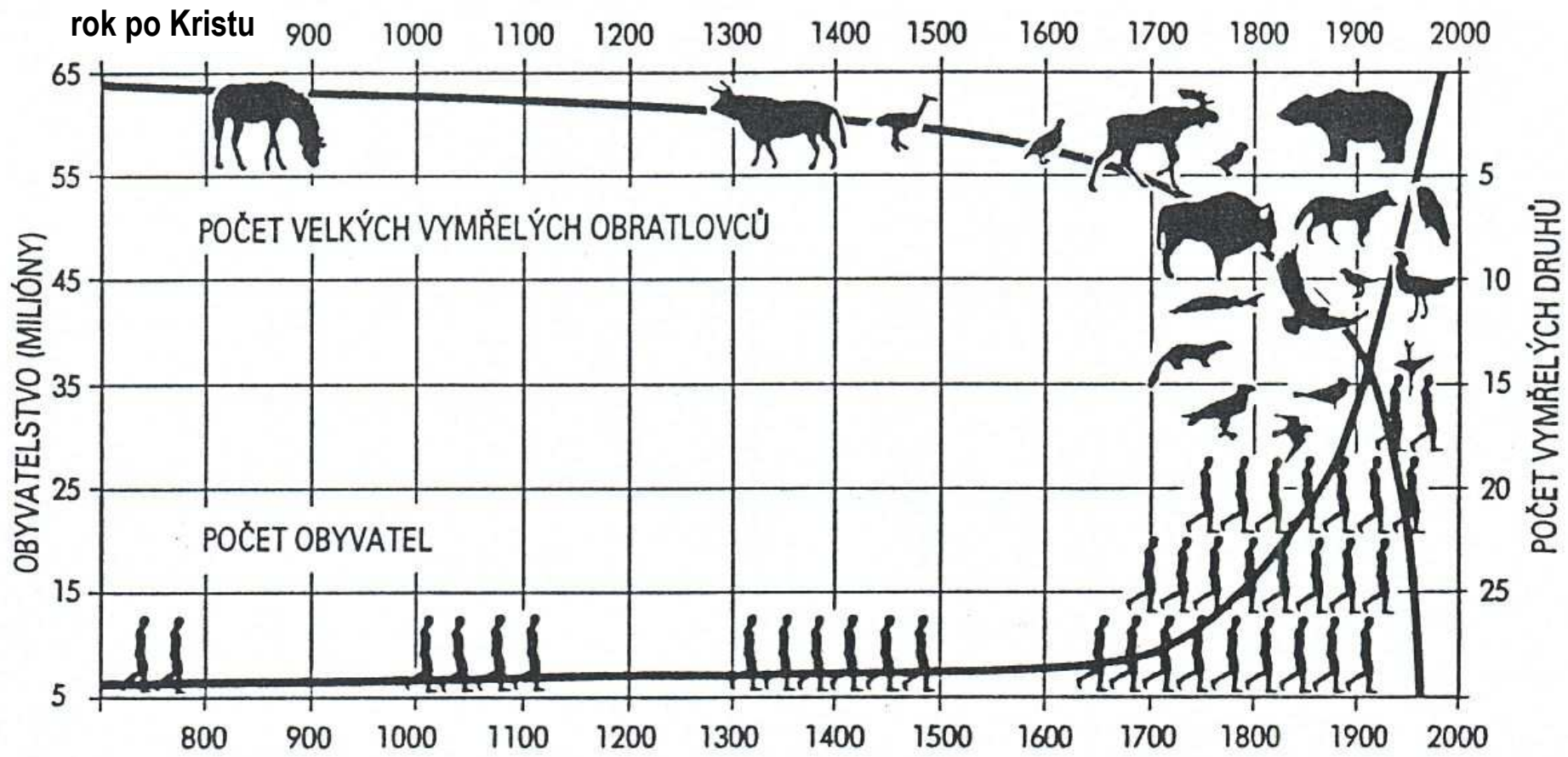

Schéma vývoje druhového bohatství vyšších rostlin ve střední Evropě.

Pozor: Posledních 500 let je na svislé ose převýšeno!

Vymírání velkých obratlovců ve srovnání s růstem lidské populace ve střední Evropě (na příkladu území bývalého západního Německa) od roku 700 n. l.

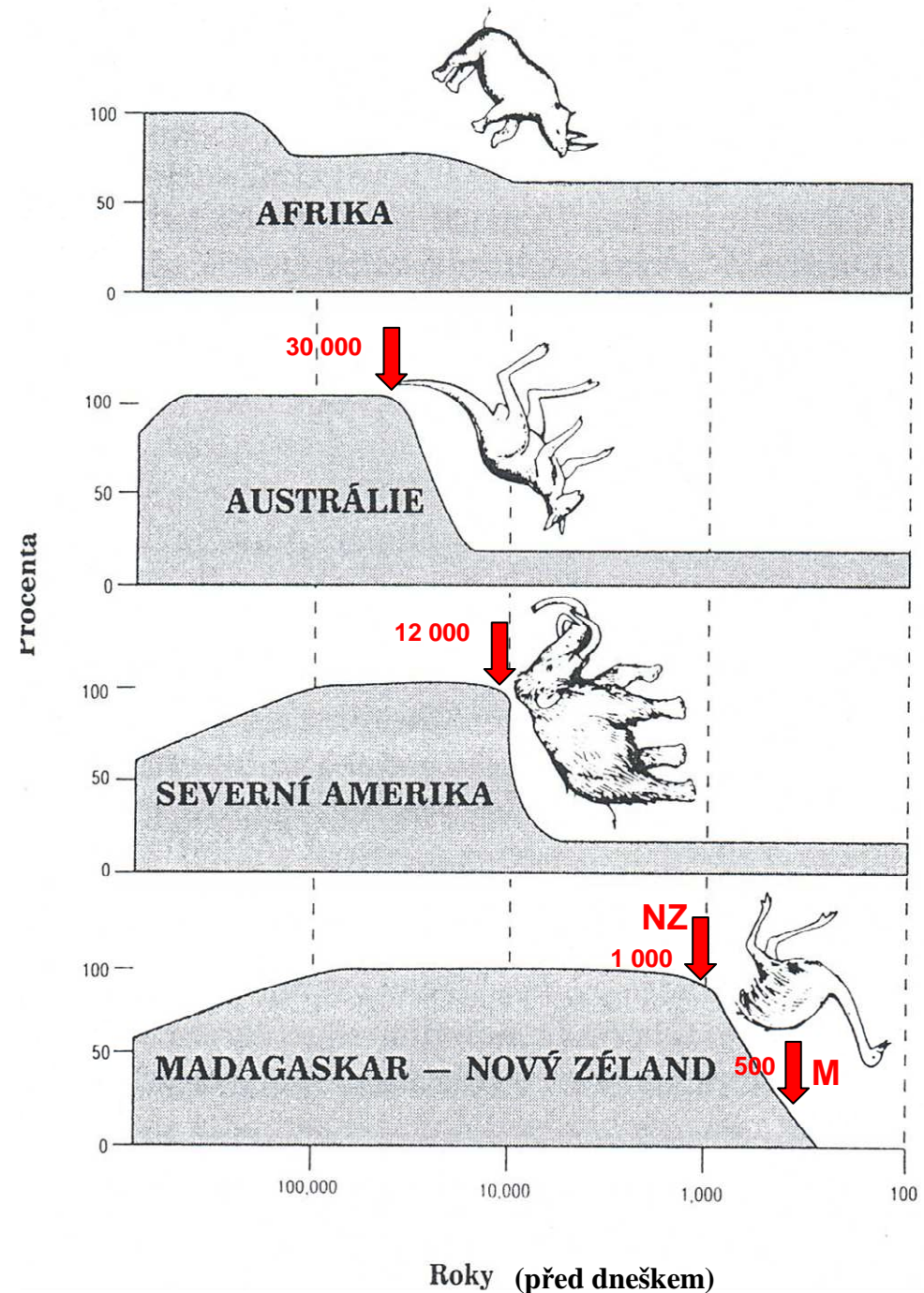

Přímá kausální závislost?!

Vymírání druhů
megafauny (velcí
savci a ptáci - nelétaví)

- jedná se o vyhubení po
příchodu člověka?

Červené šipky a čísla
značí předpokládanou
dobu příchodu prvních lidí
na kontinent/ostrov

Co je ochránářská biologie ? (1)

- Conservation biology

biologie ochrany přírody = ochránářská
biologie

- Multidisciplinární obor / Multidisciplinary field

- populační biologie (genetika, ekologie)
- biogeografie
- biologie lovné zvěře, myslivost
- rybářství
- lesnictví
- a další...

Co je ochránářská biologie ? (2)

- „Vznik“ oboru kolem r. 1980
  - 1st International Conference on Conservation Biology - 1978, San Diego, USA (M.E. SOULÉ)
  - Society of Conservation Biology - 1985, USA
  - časopis Conservation Biology - 1987, USA
  - rychlý rozvoj oboru v USA a dalších zemích (hlavně anglického jazykového okruhu), přijetí do studijních plánů velkého počtu severoamerických universit
  - průnik do Evropy (výzkum na vysokých školách; překlad učebnic, např. 1995 – Německo, 2001 - Česko)

Co je ochránářská biologie ? (3)

- Cíle

- porozumět vlivu člověka na živou přírodu (druhy, společenstva, ekosystémy)
- vyvinout praktické přístupy a postupy k ochraně a obnově biodiversity (populací, společenstev, ...)

- Metody

- aplikace a kombinace poznatků z různých relevantních oborů
- výzkum přímo zaměřený na řešení konkrétních otázek

Historie ochrany přírody (1)

- **4 vývojová období / 4 rozměry**
  - Činnost jednotlivců (šlechticů, mecenášů, vzdělavců)
  - Činnost dobrovolných (občanských) spolků
  - Činnost státu - státní ochrana přírody
  - Mezinárodní spolupráce (mezi státy, institucemi, nevládními organizacemi; vznik mezinárodních institucí a organizací)

Historie ochrany přírody (2)

- Činnost jednotlivců (šlechticů, mecenášů, vzdělavců)
  - ochrana přírodních výtvorů, území, druhů
  - ochrana statická (vyloučení zásahů)
  - např. pralesní rezervace v již. Čechách
- Činnost dobrovolných (občanských) spolků
  - rozšíření zájmu existujících spolků na ochranu přírody (přírodovědné, vlastivědné, turistické, alpinistické spolky)
  - propagace myšlenky na veřejnosti
  - získávání peněz na vykupování ohrožených území apod.

Historie ochrany přírody (3)

- Činnost státu - státní ochrana přírody
  - uzákonění ochrany přírody
  - vyhlášení státem chráněných území
  - ustavení státních institucí k ochraně přírody
- Mezinárodní spolupráce
  - mezinárodní dohody (úmluvy, konvence atd.)
  - mezinárodní instituce ochrany přírody
  - mezinárodní konference s tematikou ochrany přírody
spolky s mezinárodní působností (nevládní organizace)

"Prehistorie" ochrany přírody a životního prostředí v datech (1)

4. stol. před n.l. Platón propaguje **obnovu lesů** na pahorcích v Attice (Řecko)

3. stol. před n.l. Zákonná ustanovení na **ochranu zvířat** (říše krále Ašoky, Indie)

1087 Vilém I. Dobyvatel prohlašuje New Forest za loveckou oboru (Anglie)

12. stol. Vyhlášení **ochranných lesů** (Švýcarsko)

1309 Nařízení o **ochraně norimberského lesa** císaře Jindřicha (Heinrich) VII (Německo)

1324 Rheingauer Landrecht - **ochrana drobného ptactva** v Porýní (Německo)

1335 Zákon města Curych na **ochranu drobného ptactva** (Švýcarsko)

1344-5 Nařízení o snížení stavů skotu a koz z důvodů **ochrany lesa** (Dubrovnická republika)

1355 Pokus Karla IV. o prosazení zákoníku Majestas Carolina obsahujícího přísná opatření na ochranu královských lesů (**České země**)

1411 - **Zákaz kácení stromů** na určitých místech (Dubrovnická republika)

- Usnesení městské rady Kolína n. Rýnem **o ochraně živočichů** (Německo)

- Nařízení krále Zikmunda **o ochraně kežmarských lesů** v Tatrách (Uhry: Slovensko)

"Prehistorie" ochrany přírody a životního prostředí v datech (2)

- 1423 Nařízení krále Zikmunda o ochraně lesů a tisu a částečné ochraně zvěře, zejména lovné (Uhry)
- 1436 Dekrét krále Zikmunda o ochraně lovné zvěře v královských lesích (Uhry)
- 1449 Mimořádný bratislavský sněm omezuje právo lovu z důvodu ochrany vzácného ptactva (Uhry)
- 1450, 1468, 1475 Nařízení Benátské republiky o ochraně lesů v Istrii (Itálie - Chorvatsko)
- 1480 V Norimberku vychází spis H. Foltze o léčivých teplých vodách, v němž je doporučena ochrana pramenů a jejich okolí (Německo)
- 1488 Starosta Curychu Waldmann neúspěšně prosazuje zákon zakazující kácení mladých stromů a odlesňování (Švýcarsko)
- 1504 Král Vladislav II. zakazuje zákonem lov a chytání ptactva sedláky (České země)
- 1514 Verböczyho zákoník "Tripartitium" pojednává také o ochraně lesů před poškozováním pastýři apod. (Uhry)
- 1538 Král Zikmund III Starý nařizuje, aby upytlačení zubra bylo trestáno smrtí (Polsko)

"Prehistorie" ochrany přírody a životního prostředí v datech (3)

- 1541 Zřízení lovecké obory v Bělověžském pralesu (Bielowieza, Polsko)
- 1542 **Zákaz lovu a nařízení o ochraně kamzíků** v kantonu Glarus (Švýcarsko)
- 1565 Příkaz krále Maximiliána uherským důlním městům o vydání lesního řádu zabezpečujícího **ochranu lesů a jejich živočichů** (Rakousko-Uhersko)
- 1569 **Zákaz odstřelu veškeré zvěře** v kantonu Glarus pod trestem vězení a pokutou 50 zlatých (Švýcarsko)
- 1576 Nařízení o **ochraně lesa** města Haagu (Nizozemí)
- 1595, 1597 Nařízení krále Zikmunda III o **ochraně zubrů resp. zvěře** Bělověžského pralesa (Polsko)

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (1)

- 1807 První použití termínu "**monument de la nature**" (Alexander v. Humboldt, Prusko / Francie)
- 1832 **První chráněná území** (Arkansas, USA)
- 1835 Zákon o **ochraně rybníků**
- 1836 Pruská vláda odkupujícím zákonem zabránila těžbě
- 1838 - **Ochrana pralesů na** **á voda (hrabě**
J.A. Languev
- Vyhlášení **ochrany geolo** sta
Neuenburg /
- 1841 Zřízení **prvního vědec** sen u Kodaně (DK)
- 1846 **Záchrana významného** ál Ludvík I.
Bavorský)
- 1852 Ochrana **geologického** (Německo)
- 1853 **První přírodní rezervace** eau u Paříže (F)
- 1858 **Zřízená rezervace Bo** **Schwarzenberg,**
Čechy)

Alexander von Humboldt

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (1)

- 1807 První použití termínu "**monument de la nature**" (Alexander v. Humboldt, Prusko / Francie)
- 1832 **První chráněná území**: ochrana 4 území **s horkými prameny** (Arkansas, USA)
- 1835 Zákon o **ochraně rybích trdlišť** v Rusku
- 1836 Pruská vláda odkupuje část kopce Drachenfels v Porýní aby zabránila těžbě
- 1838 - **Ochrana pralesů na Novohradsku: Žofínský prales a Hojná voda (hrabě J.A. Languelval Buquoy, Čechy)**
- Vyhlášení **ochrany geologického přírodního výtvoru** radou města Neuenburg / Neauchatel (Švýcarsko)
- 1841 Zřízení **prvního vědeckého chráněného území**: Gammelmosen u Kodaně (DK)
- 1846 **Záchrana význačného starého dubu** v Horním Bavorsku (král Ludvík I. Bavorský)
- 1852 Ochrana **geologického výtvoru Teufelsmauer** v pohoří Harz (Německo)
- 1853 **První přírodní rezervace chráněná zákonem**: les Fontainebleau u Paříže (F)
- 1858 Zřízená rezervace **Boubínský prales na Šumavě (Jan kníže Schwarzenberg, Čechy)**

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (1)

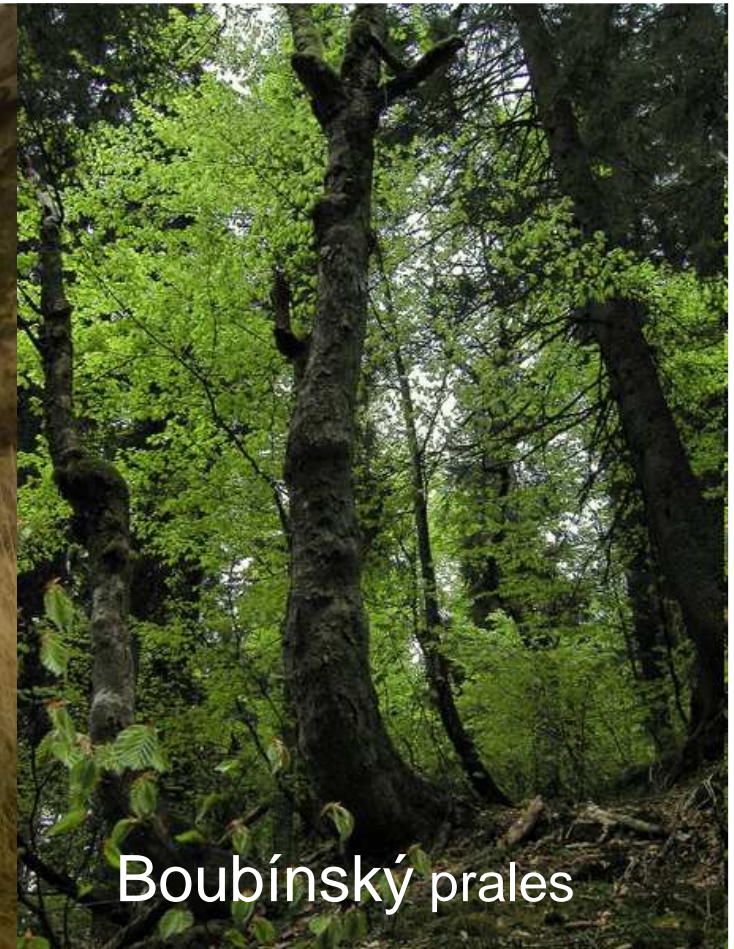
- 1807 První použití termínu "**monument de la nature**" (Alexander v. Humboldt, Prusko / Francie)
- 1832 **První chráněná území**: ochrana 4 území **s horkými prameny** (Arkansas, USA)
- 1835 Zákon o **ochraně rybích trdlišť** v Rusku
- 1836 Pruská vláda odkupuje část kopce Drachenfels v Porýní aby zabránila těžbě
- 1838 - **Ochrana pralesů na Novohradsku: Žofínský prales a Hojná voda (hrabě J. F. A. Buquoy, Čechy)**
- Vyhlášení **ochrany geologického** Neuenburg / Neaucha
- 1841 Zřízení **prvního vědeckého chráněného území** (Prusko)
- 1846 **Záchrana význačného starého stromu** (Bavorský)
- 1852 Ochrana **geologického výtvaru** (Prusko)
- 1853 **První přírodní rezervace chráněná** (Prusko)
- 1858 **Zřízená rezervace Boubínský prales** (Čechy)

Žofínský prales

Teufelsmauer (Harz)

Boubínský prales

- 1846 **Záchrana význačného starého dubu** v Horním Bavorsku (král Ludvík I. Bavorský)
- 1852 Ochrana **geologického výtvaru Teufelsmauer** v pohoří Harz (Německo)
- 1853 **První přírodní rezervace chráněná zákonem**: les Fontainebleau u Paří (F)
- 1858 **Zřízená rezervace Boubínský prales** na Šumavě (Jan kníže Schwarzenberg, Čechy)

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (2)

- 1859 Knížka F. Douchy "Ochrana stromů" (České země)
- 1864 Počátek ochrany sekvojí v Kalifornii (USA)
- 1870 - Zemský zákon na ochranu ptactva (Čechy)
- První přírodní rezervace ve Švýcarsku: Greaux-du-Van (Jurský klub)
- 1872 Zřízení prvního národní park na světě: Yellowstone National Park (USA)
- 1875 V Německu založen svaz pro ochranu ptactva (Deutscher Verein zum Schutz der Vogelwelt)
- 1876 V Mexiku zřízen pouštní národní park Los Leones
- 1876 Kongresu USA byl předložen první návrh zákona na ochranu lesů
- 1879 Ustanovení o ochranných lesích v uherském lesním zákoně (Uhry - Slovensko)
- 1883 Uherský lesní zákon na ochranu lovné zvěře a zpěvného ptactva
- 1885 Zřízen první národní park v Kanadě: Banff Nat. Park
- 1886 Zřízení dalších dvou národních parků v Kanadě

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (2)

- 1859 Knížka F. Douchy "Ochrana stromů" (České země)
- 1864 Počátek ochrany sekvojí v Kalifornii (USA)
- 1870 - Zemský zákon na ochranu ptactva (Čechy)
- První přírodní rezervace ve Švýcarsku: Greaux-du-Van (Jurský klub)
- 1872 **Zřízení prvního národní park na světě: Yellowstone National Park (USA)**
- 1875 V Německu založen svaz pro ochranu ptactva (Vogelwelt)
- 1876 V Mexiku zřízen pouštní národní park
- 1876 Kongresu USA byl předložen první návrh na zřízení národního parku
- 1879 Ustanovení o ochranných lesích v ul. (Slovensko)
- 1883 Uherský lesní zákon na ochranu lovnosti
- 1885 Zřízen první národní park v Kanadě:
- 1886 Zřízení dalších dvou národních parků

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (2)

1859 Knížka F. Douchy "Ochrana stromů" (České země)

1864 Počátek ochrany

1870 - Zemský zákon n
- První přírodní re

1872 Zřízení prvního ná

1875 V Německu založ
(der Vogelwelt)

1876 V Mexiku zřízen p

1876 Kongresu USA by

1879 Ustanovení o och
(Slovensko)

1883 Uherský lesní zák

1885 Zřízen první národní park v Kanadě: Banff Nat. Park

1886 Zřízení dalších dvou národních parků v Kanadě

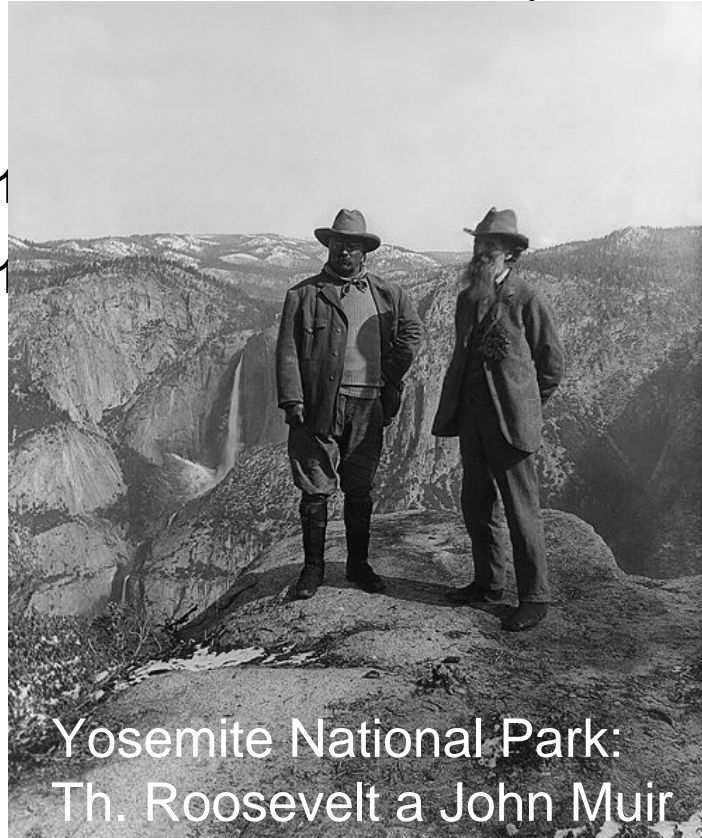

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (2)

- 1887 V Německu vydán **říšský zákon na ochranu ptactva**
- 1889 Ve Velké Británii založena Královská **společnost pro ochranu ptactva** (Royal Soc. for the Protection of Birds)
- 1890 Zřízení národních parků v pohoří Sierra Nevada: Yosemite, Sequoia, General Grant National Park (Kalifornie, USA)
- 1891 - Zřízení národ. parku Belair v Austrálii
- V USA přijat zákon o lesních rezervacích a dvě zřízeny (ve státech Wyoming a Colorado)
- 1894 (1887?) Zřízení národ. parku Tongariro na Novém Zélandu
- 1895 - Mezinárodní konference o **ochraně ptactva** v Paříži
- Založení "The National Trust for Places of Historic Interest and Natural Beauty" ve Velké Británii
- **Ochrana "Panské skály", "Vrkoče" a "Pekla" v severních Čechách (zajištěna "Exkursionsclubem")**
- Zřízena **první rezervace v Africe**: Sabie Game Reserve (pozdější Krüger National Park, Jižní Afrika)
- W. Wetekamp, poslanec pruské sněmovny požaduje organizovanou státní péči o ochranu přírody

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (2)

- 1887 V Německu vydán **říšský zákon na ochranu ptactva**
- 1889 Ve Velké Británii založena Královská **společnost pro ochranu ptactva** (Royal Soc. for the Protection of Birds)
- 1890 Zřízení národních parků v pohoří Sierra Nevada: Yosemite, Sequoia, General Grant National Park (Kalifornie, USA)
- 1891 - Zřízení národ. parku Belair v Austrálii

1894 (1887?) Zřízení národ. parku Tongariro na Novém Zélandu

- 1895
- Mezinárodní konference o **ochraně ptactva** v Paříži
  - Založení "The National Trust for Places of Historic Interest and Natural Beauty" ve Velké Británii
  - **Ochrana "Panské skály", "Vrkoče" a "Pekla" v severních Čechách (zajištěna "Exkursionsclubem")**
  - Zřízena **první rezervace v Africe**: Sabie Game Reserve (pozdější Krüger National Park, Jižní Afrika)
  - W. Wetekamp, poslanec pruské sněmovny požaduje organizovanou státní péči o ochranu přírody

Vrkoč

y a životníh

ský zákon na o

žena Královská
otection of Bird

ků v pohoří Sie
al Park (Kalifor

Belair v Austrá
o lesních rezerv

arku Torangiro

ence o ochraně
nal Trust for Pla

Panská skála

Beauty" ve Velké Británie

- Ochrana "Panské skály", "Vrkoče" a "Pekla" v severních Čechách (zajištěna "Exkursionsclubem")
- Zřízena **první rezervace v Africe**: Sabie Game Reserve (pozdější Krüger National Park, Jižní Afrika)
- W. Wetekamp, poslanec pruské sněmovny požaduje organizovanou státní péči o ochranu přírody

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (3)

- 1899 V Německu založen **svaz pro ochranu ptactva** "Bund für Vogelschutz" (později DBV, dnes Naturschutzbund)
- 1900 V USA vydán **zákon na ochranu ptactva a savců**
- 1901 - **Návrh poslance G. Nowaka ve vídeňské poslanecké sněmovně na vydání zákona o péči o přírodní památky**
- Ve Francii založen spolek pro ochranu krajiny "Société pour la Protection des Paysages"
- 1904 - **V Praze založen "Svaz spolků pro okrašlování a ochranu domoviny"**
- **Zřízeno první chráněné území v Krkonoších ("Gehänge" v Labském dole - hrabě Harrach)**
- **Vydáno první nařízení na ochranu krkonošské květeny**
- **První vydání pamětního spisu "Naturdenkmäler" (teorie a návrh organizace ochrany přírody v Prusku) Hugem W. Conwentzem**
- V Německu založen svaz pro ochranu domoviny "Bund Heimatschutz"
- 1905 V Nizozemsku založen spolek pro ochranu přírody "Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland"
- 1906 **V Prusku založena "Staatliche Stelle für Naturdenkmalpflege" - státní orgán pro ochranu přírody**

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech

Hugo Wilhelm Conwentz
1855-1922
Prusko, Německo

Historie ochrany přírody a život

1908, 1911 V českém zemském sněmu p
přírodních a krajinných památek

1909 - Na Moravě vydán zákon o ochr
- Založen "Schweizerischer Bund
- Zákon na ochranu přírody ve Š

1910 V Dánsku založen ochranářský s

1912 Ve Velké Británii založena "Socie

1913 Mezinárod. konference o ochraně přírody v Bernu (CH)

1914 Zřízen první národní park v Evropě: Švýcarský národní park

1916 V USA zřízen "National Park Service" - odborná správa národních parků

1918 V Československu úředně organizovaná památková péče a ochrana přírody
v rámci Ministerstva školství a národní osvěty

1922 - R. Maximovič se stává referentem pro ochranu přírody v památkové péči
(Min. školství a národní osvěty, ČSR)
- J. V. Stejskal předložil návrh zákona na ochranu přírodních památek v ČSR
- Zřízen národ. park Gran Paradiso v Itálii

1926 Zřízení Krügerova národního parku v Jižní Africe

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (4)

- 1908, 1911 V českém zemském sněmu předložen návrh osnovy zákona na ochranu přírodních a krajinných památek (poslanec Jeřábek)
- 1909 - Na Moravě vydán zákon o ochraně zemědělsky užitečného ptactva
- Založen "Schweizerischer Bund für Naturschutz"
- Zákon na ochranu přírody ve Švédsku
- 1910 V Dánsku založen ochranářský spolek "Danmarks Naturfredningsforening"
- 1912 Ve Velké Británii založena "Society for the Promotion of Nature Reserves"
- 1913 Mezinárod. konference o ochraně přírody v Bernu (CH)
- 1914 Zřízen první národní park v Evropě: Švýcarský národní park
- 1916 V USA zřízen "National Park Service" - odborná správa národních parků
- 1918 V Československu úředně organizovaná památková péče a ochrana přírody v rámci Ministerstva školství a národní osvěty
- 1922 - R. Maximovič se stává referentem pro ochranu přírody v památkové péči (Min. školství a národní osvěty, ČSR)
- J. V. Stejskal předložil návrh zákona na ochranu přírodních památek v ČSR
- Zřízen národ. park Gran Paradiso v Itálii
- 1926 Zřízení Krügerova národního parku v Jižní Africe

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech

Rudolf Maximovič
1881-1963
České země, ČSR

Gran Paradiso

atech (4)

ákona na ochranu

ého ptactva

redningsforening“

Nature Reserves”

ark

národních parků

e a ochrana přírody

- 1922 - R. Maximovič se stává referentem pro ochranu přírody v památkové péči (Min. školství a národní osvěty, ČSR)
- J. V. Stejskal předložil návrh zákona na ochranu přírodních památek v ČSR
- Zřízen národ. park Gran Paradiso v Itálii
- 1926 Zřízení Krügerova národního parku v Jižní Africe

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (4)

1908, 19

1909

1910

1912

1913

1914

1916

1918

1922

Krüger National Park

(c) Petri 99

1926 Zřízení Krügerova národního parku v Jižní Africe

Historie ochrany přírody a životního prostředí v datech (4)

1956   Přijetí prvního zákona na ochranu přírody (40/1956 Sb.) v ČSR

1964   Přijetí zákona na ochranu divočiny („The Wilderness Act“) v USA

Historie mezinárodní ochrany přírody v datech (1)

- 1901 mezinárodní konvence o ochraně užitečného ptactva
- 1913 (?) založena "Poradní komise pro mezinárodní ochranu přírody" (Paul Sarasini, Basilej, CH)
- 1913 mezinárodní konference o ochraně přírody (Bern, CH)
- 1923 mezinárodní konference o ochraně přírody (Paříž, F)
- 1930 založen "Americký výbor pro mezinárodní ochranu divoké přírody" (USA)
- 1931 mezinárodní konference o ochraně přírody (Paříž, F)
- 1935 založen "Mezinárodní úřad pro ochranu přírody", sídlo: Basilej (CH)
- 1946 mezinárodní konference o ochraně přírody (Basilej, CH)
- 1947 mezinárodní konference o ochraně přírody (Brunnen, CH)
- 1948 mezinárodní konference o ochraně přírody (Fontainebleau u Paříže, F):
založena "**Mezinárodní unie pro ochranu přírody**" (UIPN / IUPN) při UNESCO,
sídlo: Gland, CH.

Historie mezinárodní ochrany přírody v datech (2)

- 1955 mezinárodní konference o ochraně přírody (Edinburgh, GB):
název IUPN změněn na UICN / IUCN
- Union internationale pour la Conservation de la Nature et de ses Resources
  - International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources ("Mezinárodní unie pro ochranu přírody a přírodních zdrojů")
  - od r. 1990 do března 2008 působila pod názvem "The World Conservation Union – IUCN“
- 1961 Manifest z Morges:
založen "Světový fond pro ochranu divokých zvířat" (World Wildlife Fund),
sídlo: Morges, CH - od r. 1979 Gland, CH.
- 1986 Přejmenování World Wildlife Fund na "World Wide Fund for Nature" (WWF)
– Světový fond na ochranu přírody (v USA a Kanadě dále pod starým názvem)

